

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Haandtegninger, gamle og nye (1846)

Citation: Winther, Christian: "Haandtegninger, gamle og nye (1846)", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 186. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-winterchr03val-shoot-workid81189.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

ALFERNES PLEIESØN.

1.

Det var engang ved Pindsetid,
Da Skov og Mark var grønne;
I Haugen pranged Lilien hvid,
Der dufted Dild og Bønne;
Strunk Storken stod paa Bondens Huus
Og klapped høit, mens Vinden
Sig drak sin milde Foraarsruus
Hos Hylden og hos Linden.

Ved Stranden var der Liv igjen,
Hel utaalmodigt gynged
Hver Skudes Speil og Vimplen hen
i klare Luft sig slynged.
Let Hjorten sprang i dunkle Skov,
Hvor i de grønne Bure
Var Sang og Klang, og Hestens Hov
Sank dybt i bløde Fure.

Der er en lille eensom Sti,
Som bag om By sig sniger,
Den løber Mosen tæt forbi
Og jævnt mod Skoven stiger;
Den bugter sig i mange Sving,
Ret som en Bæk kan rinde,
Til hist ved Stenten med et Spring
Den er i Skoven inde.

Ung *Cecil* vandrer der i Løn,
Dog gaaer hun ei alene;
Paa Armen bærer hun sin Søn
Ind under Bøgens Grene,
187 Knap styrer hun den lille Mand,
Saa vever, rød og buttet;
Dybt ned til hendes Hjerte han
Den ene Arm har puttet.

Da smiler hun; men hendes Smil
Det blomstrer ikke længe;
Thi bittre Tanker, Pul ved Pul,
Sig ind i Hjertet trænge.
Den Ungersvend, sin Tro hun gav,
Sit Hjerte og sin Ære,
Han færdes fjernt paa vilde Hav,
Alene maa hun bære.

Han fattig var, men hjertensgod;
Med Jammer og med Smerte
Sin Fæstemø han kun forlod,
Med Barnet under Hjerte.
»Jeg drager bort,« saa Sukket lød,
»Og kommer jeg tilbage,
»Har Havet skjenket Liv og Brød
»Og stillet al vor Klage.«

Men Jorden gik sin Vandring om
Blandt Himlens andre Kloder;
Den lille Dreng til Verden kom
Til den forladte Moder;
Paa eensomt Leie blev han svøbt,
Alene blev han baaren
Til Herrens Tempel hid og døbt
I viet Vand og - Taaren.

188

Hvorhen hun kom, saa ung og smuk,
De andre Byens Piger
Forraade kun ved Medynkssuk,
Hvad Tungen ikke siger.
Men Konerne det strenge Blik
I ærbar Orden bringer;
Unæsomt, hvor hun stod og gik,
Der peged mangan Finger.

Men her i Skovens høie Sal,
Hvor Løv og Blad kun hvisker;
Hvor Vaarens unge Nattergal
Huldt Tankerne forfrisker;
Hvor de Forladtes gode Ven
Selv Bord for Krybet dækker
Og rundelig Bespiisning hen
Af al sin Fylde rækker;

Hvor lutter blide Blik hun faaer
Fra Blomsterøine klare;
Hvor hende frisk imøde gaaer
Med Duft den hele Skare:
Der har sit Dagværk hun begyndt.
Ak, Lønnen er kun ringe!
Thi Blomsten er den Skillemynt,
Som skulde Nøden tvinge.

Det var ret, som de vidste det,
Vaarhimlens Glutter spæde,
Hvor bitterligt hun havde grædt
Saa selv de maatte græde;
189 At hun kun søgte efter dem,
At de var hendes Skatte;
Thi rigeligt de myldred frem,
Hvorhen sin Fod hun satte.

Hvor lifligt der Violen laae
Sødtmilende i Vuggen;
Levkoier, vilde, hvide blaae,
Bestrøed' med Morgenduggen,
Stod kneisende, og Gedeblad
Fra slanke Qviste vinked,
Mens Anemoners Stjernerad
Op gjennem Græsset blinked.

Her Kjellingtænders Guld saa puurt
Paa svaie Stilke gynger;
Hist Bukkar, den beskedne Urt,
Staaer lavt i tætte Klynger;
Som Virak den sin stærke Duft
I Skovens Kirke hæver,
Naar i den milde Foraarsluft
De lyse Blade bæver.

Og Fod for Fod hun langsomt gik
Og plukkede, men ilte

Til Drengen hen hvert Øieblik,
Hvor han i Mosset hvilte;
Og flytted ham fra Læ til Læ,
Til hendes Forklæd fyldtes,
Til Himlens Sky og Skovens Træ
Af Middagssol forgyldtes.

190

Tilsidst hun paa en eenlig Plet
I Skoven dybest inde
Sig hvilte lidt og *tænkte* ret,
Den sorrigfulde Qvinde!
Paa Knæ hun foran Drengen laae,
Med Hænderne for Brystet;
Thi naar hun paa hans Aasyn saae,
Hun syntes, hun blev trøstet.

Da hørte hun en fjern Musik
Sig gjennem Skoven svinge;
Det syntes snart, som den fremgik
Paa Vindens lune Vinge,
Og snart som op sig yndigt svang
De underfulde Toner
Fra Jordens Dyb, snart som de klang
Fra Skovens hvalte Kroner.

Da hurtigt hun sit Blik oplod -
Men fast i Rædsel stirred -
Til Hjertet stemmed hendes Blod -
Sig Tankerne forvirred;
Thi altsom Sangen lifligt lød,
I Solens Straaler prægtigt
Sig langsomt op af Jorden skjød
Et Tempel, stolt og mægtigt.

Den var som kryst af Snee og Duft
Den Bygning, der sig reiste;
Umaaleligt i klare Luft
Vel hundred Spire kneiste;

191

De tusind Billeder derpaa,
Hver Søile, hver Pilaster,
Med Løvværk, Dyr og Snørkler smaa -
Alt hvidt som Alabaster.

Paa mørke Baggrund stod den blank
Som Lilien i en Mose,
Ned over tre Portaler sank
Den store Vindves Rose;
Dog var der i den rige Pragt
En Venlighed, en Mildhed,
Der virked med en hellig Magt,
Som Kirkens dybe Stilhed.

De trende Porte aabned sig -
Taus stod hun, som hun drømmed -
Den søde Klang vidunderlig
Og stærkere udstrømmed;
Med den en yndig Børneflok
I Kjoler, liliehvide,
Med Roser paa den gule Lok
Udstrømmed til hver Side.

Paa deres spæde nøgne Fod

De svæved over Engen,
Hvor *Cecil* stum, fortryllet stod,
Halv hældet over Drengen;
Og der kom stedse fleer og fleer, -
En sneehvid, talløs Skare,
Som naar i Dyb man stimle seer
Et Vandfalds Perler klare.

192

Med fromme Blik, med liflig Sang,
Om Haaret Rosenbaandet,
Saa dandser Sværmen om paa Vang,
Som let af Luft henaandet.
Den cirkler nærmere det Sted,
Hvor Pigen staaer, - den vinker,
Mens en livsalig Venlighed
Fra tusind Øine blinker.

Et svævende, et duunblødt Garn
Af Armene de væve,
Hvorpaa det slummertunge Barn
Saa blideligt de hæve,
Og bære ham med Sang og Dands
Ind under Templets Buer,
Hvor, tusindfarvet, Solens Glands
Igjennem Vindver luer.

Ung *Cecil* følger, som en Hind,
Man Kiddet vil fratage;
Med underligt, beængstet Sind -
Og Hjertet slaaer saa fage,
Hun kløver Sværmen let i To,
Som naar blandt Hvedens Vipper Den slanke Mynde maa sig snoe,
At Byttet ei den glipper.

Den var saa høi, den var saa sval
Den rige Tempelbue,
Høitidelig som Himlens Sal
Og godslig som en Stue.
193 Den var saa bred og lang og stor, -
Ind trængte da i Halle
Den hele Børne-Blomsterflor;
Men der var Rum til Alle.

En Mængde stimled ivrigt op
Paa høie Pulpiturer;
Der stod i Rad en talløs Trop
Med Strængeleg og Lurer;
Og der var ogsaa de, der sang,
Og skabte Tonepragten,
Mens deres Mester Staven svang
Og styred dem i Takten.

Paa Gulvets Marmorflise laae
Et Hynde, midt i Krandsen;
Der lagde de saa blødt den Smaa -
Og saa begyndte Dandsen!
Det var en Dands! saa let og mild,
Saa fuld af Liv og Ynde!
Og Alles Øine smilte til
Den spæde Dreng paa Hynde.

De sang: »O, *Cecil!* rolig kun
For ham, den søde Unge!
Vi sødt vil kysse paa hans Mund
Og løse let hans Tunge!

Her under Alfes snilde Røgt
Hans Fremtids Frø skal trives,
Og Sjælens spæde Vid og Kløgt
Til Blomstring huldt oplives.

194

Hver Qvinde skal ham see med Lyst,
Hver Mand skal høit ham ære,
Sit Land til Hæder, Dig til Trøst
Han Stav og Sværd skal bære,
Med Vælde pløie skal engang Han
Havets vilde Strømme!« -
Men *Cecil* ei forstod den Sang,
Hun svimled som i Drømme.

Og Sværmen svæved ud og ind -
Saa rundt - frem og tilbage,
Som Æbleblomsters Blad for Vind
I Vaarens blide Dage;
Og op og ned som Fugl i Sving,
Som Havets hvide Vover,
De dandsede saa let i Ring
Omkring den lille Sover.

Det var, som sig om Drengen svang
En fyldig Blomsterranke!
Ung *Cecil* stod ved Dands og Sang
Med Smil i Blik og Tanke.
Den Sorg, som hende var forvolddt
Knap meer paa Hjertet brænder;
Hensjunken, hun sit Forklæd holdt
Med begge sine Hænder.

Fra Bystet gaae kun Glædes-Suk,
Det frit og let sig hæved,
Mens hver en lille Glut saa smuk,
Der med i Dandsen svæved,
195 En gylden Rosenknop afbrød
Af dem, som Lokken krandsed,
Og kasted den i hendes Skjød,
Mens let forbi han dandsed.

De strøede hende Favnen fuld
Af deres Roser røde,
Og de var af det pure Guld,
Paa dem Rubiner gløde!
Da var det hendes Øie faldt
Fra Templet ud paa Engen,
Hun saae - og glemte sig og Alt -
Fortryllesen og Drengen. -

Hun saae - var det et Gjøglesyn
Der stod for hendes Øie?
Hun saae, med mørkt og rynket Bryn,
Med Hat og Sømandstrøie
Sin Elskte hist ved Krattet staae, -
Han strengt med Haanden vinked;
Hun syntes, paa hans Kinder laae
En Taare stor og blinked.

Da fløi hun ud paa flygtig Fod -
Nu var al Trøst jo fundet! -
Men neppe hun paa Engen stod,
Det Hele brat var svundet,
Musik og Dands og Tempelhal,
De muntre Engleklynger, -

Og stille Alt! - en Nattegal
Kun fjernt i Skoven synger.

196

2.

Men Moderhertet fik sit Syn!
Dybt følte hun det brænde.
I Tanken faldt det som et Lyn:
»Min Dreng? hvor er han henne?«
I Dødens Angst hun saae omkring,
Men, ak! hun var alene!
Hun saae kun Eeg og Bøg i Ring
Med deres tause Grene.

Fortvivlet slog hun Haand i Haand -
Alt Guld det svandt i Græsset!
Hun saae det ei! - Med kvalfyldt Aand,
Med Hertet sammenpresset
Hun hid og did i Krattet foer
Vildt vridende sin Finger, -
Hvor Alfen dandsed nys i Chor,
Løvfrøen eensomt springer.

Hun speided rundt i Busk og Krat,
Mens Smertens Taarer brænde;
Saa søgte hun den hele Nat
Og næste Dag til Ende.
Men ei sin bedste Skat hun fandt,
Og, dybt i Sorg begravet,
Hun træt og mat tilbage vandt
Til Byen hist ved Havet.

Hun satte sig paa Gadething,
Paa Steen alt under Linde;
Der stimled snart en Flok omkring
Den sorrigfulde Qvinde;
197 Og Mangen stod og saae derpaa,
Som gjerne vilde trøstet,
Og spurgte: »Hvor er *han*? den Smaa?«
Da slog hun sig for Brystet;

Da rev hun i sin blonde Lok,
Som løs om Nakken hængte,
Hun favned Lindens kolde Blok,
Og sig paa Jorden slængte,
Og raabte hæs og jammerfuld,
Med sære, vilde Fagter:
»Jeg har forraadt mit Blod for Guld
Til Underverdens Magter!«

En gammel Kone tog paa Skjød
Den Jamrende og kjæled,
Og ved sin Barm saa from og blød
Hun hendes Ansigt fjæled,
Og talte hende sagte til,
Som for et Barn man taler:
»Fortæl, min *Cecil*! gjerne vil
Vi lindre dine Qvaler!«

Af Hulken træet og taareblændt
Hun neppe torde vove
At mæle om, hvad der var hændt
Hist i de dunkle Skove;
Men skreg saa, da hun Alt fik sagt:
»Af Guld jeg lod mig blinde!
Mit Barn er nu i Alfes Magt,
Jeg seer ham ingensinde!«

198

Mens Nogle vendte sig og loe,
Alvorligt Andre stirred:
»Sligt Eventyr man ei bør troe,
Men hun er sindsforvirret!«
Dog var der mangan gammel Gut,
Med slige Ting fortrolig,
Som tænkte: »hun er elleskudt!
Hun var i Alfes Bolig!«

I hele Egnen, fjern og nær,
I Skov og Mark, paa Engen,
I Dysser, Moser, Grøft og Kjær
Man søgte efter Drengen;
Og selv hun gik, til Døden træet,
De lange Sommerdage; -
Men ikke fandt man selv den Plet,
Hvor Skatten blev tilbage.

Og saa blev hendes Sorg da glemt,
De Andre bleve trætte!
Hun bar den, dybt i Hjertet gjemt,
Og gik med sig i Rette.
For hvert et Suk, der letted mildt
Det piinte Moderhjerter,
Een Tanke vakte atter vildt
En Længsel og en Smerte:

»Min *Thorvald!* o, min lille Dreng!
O, gruelige Smerte!
Hvem reder nu i Qveld din Seng,
Og lytter til dit Hjerte?
199 Hvem viser dig de hvide Lam,
Daadyrene i Lunden?
Den gule Gjæsling paa sin Dam?
Hvem laer dig klappe Hunden?

Hvem glatter nu dit blonde Haar?
Hvem tørrer dine Taarer
Og kysser dig og trøster, naar
Din runde Arm du saarer?
Hvem pusler om min egen Søn?
Hvem pynter dig en Dukke?
Hvem læser nu sin Aftenbøn
Paa Knæ foran din Vugge?«

3.

Saa Høsten gik og Vintren kom
Med Slud og mørke Dage,
Og næsten Ingen brød sig om

Den lille *Cecils* Klage.
Hver havde Sit! - den vante Gang
De Glade gik tilsammen,
Hvor der var Juledands og Sang
Med anden Lyst og Gammen.

Alt havde Hvile, Ro og Fred!
Den vilde Fugl i Skove,
Og Bonden ved sit Arnested,
Og Fisken under Vove;
I Lunden slumred Bøg og Eeg
Høit kneisende i Taagen; -
Men evigt *Cecils* Taare steg,
Og Smerten holdt sig vaagen.

200

Men Solen kom! I Mark og Skov
Gik lune Søndenvinde
Og vækkede hver Blomst, der sov
Sin Vintersøvn derinde.
De feied Himlens Hvælving reen
Og løste Bølgens Lænke;
Snart maatte Taarepilens Green
For Løvets Vægt sig sænke.

Det lokker atter *Cecil* ud,
Det Haabet svagt opliver;
Og med en stille Bøn til Gud
Hun sig paa Veien giver.
Hun ændser ei den unge Pragt,
Ei Blomst, ei Blad hun sanker;
Det var ret som en sælsom Magt,
Der leded hendes Tanker.

Den styred hendes matte Fjed,
Den hende Veien viiste,
Og see! med Eet hun fandt det Sted,
Hvor hun sin Dreng forliiste!
En riig, en prægtig Rosenflor,
Hvor Guldet svandt, sig hæved,
Og fjernt det hulde Alfechor
Alt gjennem Luften bæved.

Glad sank hun ned paa Engen blød,
Da over Bøg og Birke
Hun atter saae, af Grunden skjød
Den underfulde Kirke,
Og myldrende af Porten ud
Den hvide Alfeskare;
Og mellem dem - o, gode Gud!
Den lille Dreng de bare.

Men ned de satte ham paa Jord,
Og see! han kunde rende!
De peged venligt paa hans Moer,
Og see! han kjendte hende!
Han løb i hendes aabne Favn,
Og blev saa ved at kalde
Paa hende med det ene Navn -
Det bedste blandt dem alle!

Smukt Alfen havde løst sit Ord,
Thi løst var jo hans Tunge,
Og han var bleven kjøn og stor,
Den overgivne Unge!
Han talte rask, han kunde gaae,

Ret kraftigt Foden sætte,
Og saa - han kunde godt forstaae,
At hun - hun var den Rette;

Den Eneste, *han* hørte til, -
Den Eneste, hvis Hjerter,
Hvis Tanke, Taare, Suk og Smil,
Hvis Glæde og hvis Smerte,
Hvis Længsel, Stolthed, Haab og Trøst,
Hvis Drøm og Vaagen ene
Tilhørte ham i Sorg og Lyst,
Kun *ham* - kun ham alene!

202

Tæt krysted *Cecil* ham til sig,
Af Fryd hun maatte græde;
Hun havde aldrig anet slig
Unævnelig en Glæde.
Hun sagtelig ham fra sig skjød
Og slugte ham med Øiet, -
Mens Alfechorets Sange lød
Ved hendes Fryd forhøiet.

Hun hørte ei! thi hendes Sjel
Var selv kun Melodier;
Hun hørte ei et fromt Farvel
I hine Harmonier!
Hun saa kun ham! hun ændsed ei,
Fortryllelsen var svunden,
Og at hun alt paa krumme Vei
Gik jævnt igjennem Lunden.

Og mens hun langsomt hjemad gik
I Skov og over Engen,
Hun standsede hvert Øieblik
Og stirrede paa Drengen,
Og glatted Haaret, følte paa
Hans Haand og Fingre nøie,
Og greb ham saa med Eet og saa
Ham dybt ind i hans Øie.

Dog - just hvor Stien dreier om
Og bag om By sig sniger,
Det stille Par imøde kom
En munter Sværm af Piger.
203 De raabte: »*Cecil!* er du der!
Til Lykke nu med Sønnen!
For al din Kummer og Besvær
Dig hjemme venter Lønnen!«

Og nede i den lille By,
Paa Gaden og ved Stranden
Var der en Jubel, Støi og Gny,
Som Folk var fra Forstanden!
Thi mangan Fiskersøn var hjem
Fra lange Farter stævnet,
Og Slægt og Venner tog mod dem
Saa lystigt, som de evned.

Ung *Cecil* saa, hvor der var net
Med Krands, Baand og Flage;
Fortumlet knap hun ændsed ret,
Eet Ønske var tilbage;
Med Drengen ved sin Haand saa stil
Stod hun nu blandt de Andre,
Og saa alt under Sang og Spil

Matroserne indvandre.

Med Hat paa Snur, med brune Træk
Fra fjerne Land de komme;
I Spidsen gik en Styrmand kjæk
Med Næven i sin Lomme.
Han *Cecil* saae! og frem han sprang -
Saa - flink et Kys paa Munden -
Og saa i Luft sin Hat han svang:
»Nu er min Lykke bunden!«

204

Den Styrmand var en lystig Fyr,
Og han var Drengens Fader;
Med Møie *Cecil* holdt i Styr
Ham paa de travle Gader;
Men ene var de blevne knap
Bag Byen hist paa Engen,
Saa kyssede hun selv omkap
Og hviskede om Drengen.

Ei mange Uger gik, min Tro!
Før der var lyst og skrevet;
Før de med Gammen begge To
Var Mand og Kone blevet.
Saa drog han ud med lystigt Sind,
Og kom med Lyst tilbage,
Og saa det gik, Aar ud, Aar ind
Til deres sidste Dage.

Men Drengen blev en vakker Helt,
Sit Land til Vagt og Hæder;
Hans Navn blev stort i Sund og Belt,
Paa tusind fjerne Steder.
I Kirken hist nu staaer hans Grav,
Hvor Folket gaaer til Skrifte;
Om Vaaben og Commandostav
De vundne Flage vifte.